Blogi

Blogi: Tilastojen monet kasvot

Tilastot | 20.10.2016 | Olli Tuomikoski

KIRJOITTAJA

Olli Tuomikoski
Ekonomisti

Tänään 20.10.2016 vietetään Euroopan tilastopäivää muistutuksena laadukkaiden tilastojen merkityksestä yhteiskunnalle. Päivä avataan Budapestissa Conference of European Statistics Stakeholders -tapahtumassa, johon kokoontuu Euroopan maiden tilastojen tuottajia ja käyttäjiä.

Tänään 20.10.2016 vietetään Euroopan tilastopäivää muistutuksena laadukkaiden tilastojen merkityksestä yhteiskunnalle. Päivä avataan Budapestissa Conference of European Statistics Stakeholders -tapahtumassa, johon kokoontuu Euroopan maiden tilastojen tuottajia ja käyttäjiä. Myös muita tahoja kannustetaan keskusteluun eri puolilla Eurooppaa.

Vuorovaikutusta tarvitaan, jotta:

1. jatkuvasti kasvavaa tilastomassaa voidaan paremmin ymmärtää, ja
2. jotta valtavaa aineistoa hyödyntämällä saadaan tehtyä parempia päätöksiä.

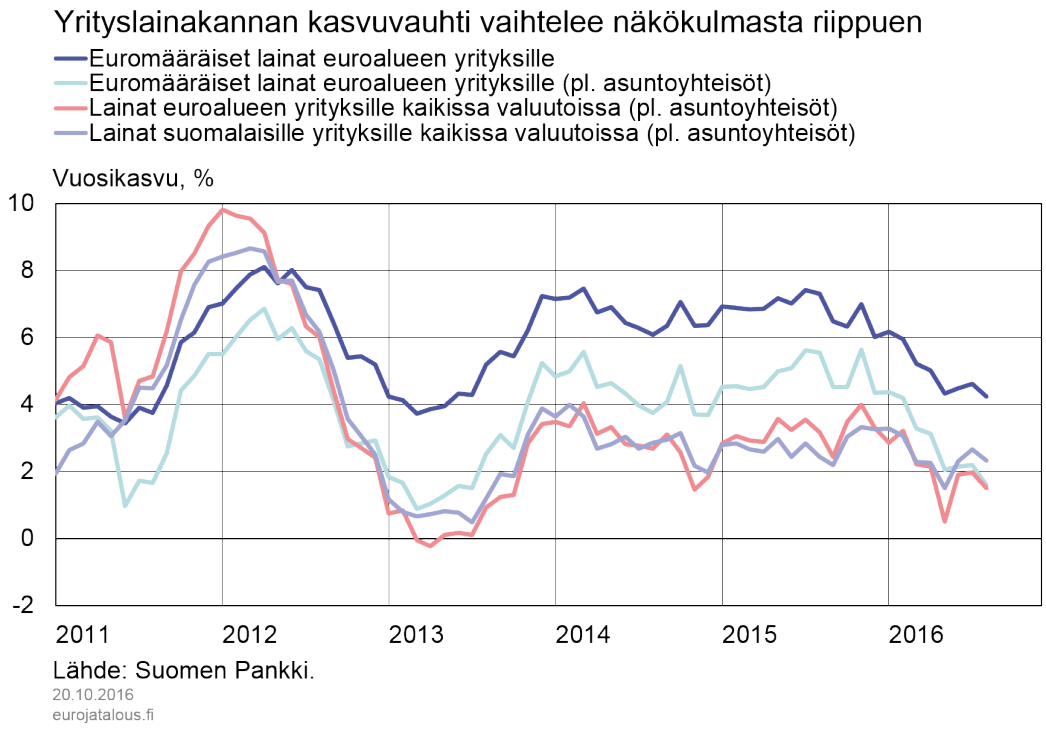
Tilastot tiivistävät asiat yksittäisiksi luvuiksi, mutta niistä ei ole hyötyä, jos ei ymmärrä mitä lukujen taakse kätkeytyy. Tilastot herättävät mielikuvan faktoista: kun asiat esitetään tilastojen avulla, niiden ajatellaan olevan tosia. Jos tilastojen julkaisijana on jokin luotettavana pidetty taho, luvut luultavasti ovatkin totuudenmukaisia ja antavat oikean kuvan esitetystä asiasta. Tilastoinnissa joudutaan kuitenkin tekemään monia valintoja, jotka vaikuttavat sisältöihin. Samaa aihetta voidaan tarkastella eri näkökulmista, jolloin tulkintoja voi olla monia.

Euroalueen kehitykseen verrattuna Suomen yrityslainakannan kasvuvauhti on ollut jo usean vuoden ajan nopeaa. Euromaiden välillä lainakantoja vertaillaan useimmiten niin, että tarkastellaan kussakin maassa toimivien rahalaitosten euroalueelle myöntämiä euromääräisiä lainoja.

Suomessa yrityksiin luetaan sektoriluokituksen mukaan myös asuntoyhteisöt, joihin kuuluvat muiden muassa asunto-osakeyhtiöt, eli taloyhtiöt, joita ei muualla Euroopassa tunneta. Tämä osa asuntoyhteisöistä ei täysin kuvasta perinteistä yritystoimintaa. Jos tarkastelua muutetaan niin, että asuntoyhteisöt jätetään yrityslainakannasta pois, muuttuu tilastojen välittämä viesti yritysten lainakannan kasvusta Suomessa.

Toisaalta voidaan myös kysyä, miksi tarkasteltaisiin vain euromääräisiä yrityslainoja? Ottamalla muutkin valuutat mukaan, viesti muuttuu edelleen. Tai jos ollaankin kiinnostuneita ainoastaan kotimaisista yrityksistä, voidaan taas tehdä erilaiset päätelmät. Oikean tulkinnan ja lopputuloksen kannalta on tärkeää tietää, mitkä tilastot kuvaavat parhaiten tarkasteltavaa ilmiötä.

Kuvio 1.

Kuvion 1 kaikki käyrät kuvaavat eri tavoin Suomessa toimivien rahalaitosten myöntämien yrityslainojen määrän kasvua. Jokaisessa on kuitenkin tehty valintoja, jotka rajaavat toisia asioita pois ja korostavat toisia. Tämän takia ne antavat toisistaan eroavan kuvan ja soveltuvat erilaiseen tarkasteluun.

Aina ei ole myöskään kyse siitä, mitä lukuihin kuuluu, vaan joskus täytyy myös miettiä, mitä niistä puuttuu. Suomen kotitalouksien ottamien lainojen määrä on helppo selvittää Suomen Pankin rahalaitostilastoista. Ne antavat hyvän lähtökohdan kotitalouksien velkaantumisen arviointiin, mutta eivät välttämättä kerro koko totuutta. Esimerkiksi suurin osa asuntoyhteisöjen lainoista on

käytännössä kotitalouksien velkaa taloyhtiöiden ottamien lainojen muodossa.

Toisaalta rahalaitostilastojen kulutusluottokannan osalta tulee huomioida, että osa luottojen myöntäjistä ei täytä rahalaitostilastoinnin raportoijajoukon kriteerejä ja osa toimii ulkomailta käsin. Rahoitusala monipuolistuu ja tilastojen täytyy kehittyä niiden mukana. Joistakin asioista voi nähdä kokonaiskuvan vain yhdistelemällä tietoa eri lähteistä.

Koska haluamme tehdä oikeita päätöksiä, meidän tulee osata katsoa oikeita lukuja. Yksityiskohtiin on helppo hukkua ja ne voidaan usein sivuuttaa selkeyden vuoksi. Tärkeintä on kuitenkin aina lukea tilastoja terveen kriittisesti ja tiedostaa mistä luvut tulevat, mitä niihin kuuluu ja mitä niistä puuttuu. Pelätä ei kuitenkaan kannata, sillä tilastoista on hyötyä vain silloin, kun niitä käytetään. Työskennelkäämme siis jatkossakin yhdessä, että tilastomme palvelevat yhteiskuntaamme paremmin.

Miksi Suomen Pankki tekee tilastoja, miten tilastot syntyvät ja mistä tunnistaa luotettavan tilastotiedon? Katso video!

Asiasanat

kotitalouslainat, tilastot, yrityslainat